

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Dilationibus. Consilium XC.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

examinando testes, five excipiendo instrumenta, sic acta fuerunt, acta sint ipso iure ex defectu legitimæ citationis nulla, ideoque valida aliqua sententia inde sequi non poterit.

Quintimo etiam si per dictum Commissarium hæc citatio omnino esset legitime facta, illius tamen effectus non posset extendi ad illam postea latam sententiam: quippe ut citationis ejus decernenda seu faciendæ à dicto Vicariatu data commissio, omnino est restricta ac limitata ad capiendam solam informationem, & illam in scriptis redactam remittendam; ita quoque ipsum decretum citationis, ejusque executio restricta est ad videndum jurare testes, & exhiberi munimenta, ut tenor actorum demonstrat, ita ut ex limitato hujusmodi commissiois decreto & executæ citationis tenore, limitatus effectus constitui debeat. *l. Cancellaverat, De his que in testam. delen. And. Tota quel. in tract. Cessante causa §. 1. num. 13. ** Atque ita, ut citatio ad totam causam non sufficit quoad productionem testium, sed quoad hanc requiritur alia specialis & nominatim facta, *c. 2. De testib. sebast. Vantius d. tit. de defect. citat. nu. 45.* ita ex adverso citatio ad testes vel instrumenta exhibenda multo minus sufficit ad totam causam, sed intra cancellos suos concluditur, & effectum nullum habet extra actum productionis testium aut exhibitionis instrumentorum. Unde consequitur, quod non tantum principium hujus litis sit sine capite, hoc est citatio; sed etiam illius finis, hoc est, causa cognitio & sententiæ pronuntiatio: ad quam semper pars quæ procuratorem præsentem non habet, specialiter citanda est, five sit sententia definitiva, five interlocutoria, quæ præjudicium aliquod grave parti infert, *gl. in d. Clemen. sepe, late sebast. Vantius. in d. tit. de defectu citat. nu. 6.* qualis proculdubio est hæc quæ etiam provisionaliter Appellantibus imponit necessitatem supplendi congruam portionem, ita ut manifestum sit, Appellantes planè indefensos, imò nec auditos, nec ad audiendum legitimè citatos condemnatos esse per dictam sententiam, & sic omnino nulliter ex defectu citationis. Neque enim minùs in sententia provisionaliter & præjudicali requiritur legitima citatio; cum in his admittatur oppositio & contradictio, & si ne illa nec liberis alimenta rectè decernantur, *l. si quis a liberis De lib. agnoscent. & ne decernantur oppositio fieri potest; præsertim ex ea causâ, quod is qui alimenta, & in proposito congruam portionem seu illius supplementum petit habeat aliunde, unde se congruenter alere possit d. l. si quis a liberis, §. sed si filius, & §. si vel parens.* Unde etiam est, quod à sententia judicis decernentis congruam portionem, rectè possit appellari; quod non permitteretur si libera & per omnia laxata esset hæc judicis decernentis etiam provisionaliter potestas, *per. Rebuff. in tract. de congrua portione q. 2. nu. 79.* In summa eo loco est hæc sententia; ut nullo prætextu defendi possit à vitio evidentis nullitatis. Vt ita quod ex actis satis quoque deprehenditur ejusdem sententiæ iniquitas; vel ex eo solo, quod cum constet decimas dictæ Ecclesiæ de Meldene in solidum non haberi aut possideri per Appellantes sed etiam per alios, ut

Appellatus apertè fatetur, supplemento tamen hujus assentæ congruæ portionis soli Appellantes graventur; † cum onus illius in defectu ex æquo & proportionem & minime in solidum pertineat ad illos, qui decimas seu bona Ecclesiæ possident, ut eleganter tradit Rebuffus, *in d. tract. De congrua portione q. 5. nu. 50.*

Nec hac in parte quicquam movere debet, quod Appellatus dicat alias portiones decimarum ad laicos pertinere: nam, ut idem Rebuffus docet, *d. quasi. 5. in prime.* perinde ad hoc onus agnoscendum tenentur laici, si fortè vel ex privilegio, vel ex præscriptione decimas tenent, ut Ecclesiastici; quod & generalis Concilij Tridentini dispositio satis postulare videtur, *sess. 24. De reform. cap. 13. §. in parochialibus.* Et quod Appellatus de patrono adfert, quasi ex sententia dicti Rebuffi magis teneatur, non est accipiendum de nodo patrono, qui solum jus collationis vel præsentationis habet, sed de eo patrono, qui Ecclesiæ bona quoque habet; & sic non tam ratione nudi patronatus, quàm possessionis bonorum; in quibus si etiam alij participes sunt, æquum est eos quoque teneri, & maxime laicos, ut idem Rebuffus tradit, *d. quasi. 5. num. 4.* Ex his satis constare arbitramur, præcipitatem hanc sententiam ex processu nullo, & sine iusta cognitione latam, perinde nullam, ut iniquam esse; eandemque ob hoc esse omnino retractandam, partemque appellatam in expensis utriusque instantiæ condemnandam.

De Dilationibus.

S V M M A R I U M.

Delatio deliberatoria.

1. Contumacia Rei non comparens quomodo coercatur.
2. Præcipitatio inducit actorum nullitatem.
3. Præcipitatio novitæ est instituta.
4. Præcipitata sententia licet possit esse iusta, nulla tamen est.
5. Præcipitationem arguit temporis brevitæ.
6. Appellari posse à sententia, quæ nulla est.
7. Dilatio deliberatoria Reo petenti denegari non potest.
8. Appellare licet à denegatione dilationis.
9. Procurator sine mandato comparens quando admitti debeat.
10. Contumax non est, qui per alium, licet sine mandato, comparet.
11. Personæ egregiæ pleraque concedi, quæ alijs non permittuntur.
12. Contumax nemo ex una citatione efficitur.
13. Pia causa quomodo summarie sine petitione expedietur.
14. Sententia sine probationibus an sit nulla vel iniqua.
15. Præceptum solvendi an pro sententia sit.
16. Communiatio Iudicis an sit sententia.
17. Sententia in absentia Rei lata an sit nulla.
18. Litis contestatio quando sit necessaria in causa appellationis.
19. Index bonus excandescere non debet.
20. Appellans à decreto non tenetur in causa principali, omisso articulo gravaminis, procedere.

CONSI-

CONSILIVM XC.

AD decisionem altercationis, quæ per contrarias procuratorum petitiones mota est, in causa appellationis pro parte Domini Cornelij Goudani originalis Rei, nunc Appellantis, & Promotoris fiscalis originalis Actoris nunc Appellati, de & super eo, an ad litis contestationem in hac nullitate & appellationis causa sit procediendum, & Appellanti concedendi termini probandi negati, quæ ex facto pro justificatione appellationis lue propulsi, (ut Appellantis procurator contendit) an vero omisso articulo gravaminis, sit procedendum super negotio principali (uti Appellatus sustinet) magno labore scribendi, opus non est; neque eo me per Appellantem deduci passus fuisset, si non id se vereri dixisset, ne ex male informata conscientia, qui inter Venerabiles Dominos quinque Iudices juris & praxis forensis periti non fuerat, ex motu animi sui (quam conscientiam vocant, quique motus sub colore æqui & boni sæpe fallit & fallitur, l. si servum §. sequitur De verb. oblig.) à vero juris tramite abducatur, ubique peritueant, ex re & materia ipsa minus iustam & provabilem esse Appellantis appellationem; quatenus per illam incumbere videatur studio vel effugiendi vel differendi redditionem rationum administrationis per ipsum curationis; ad quam suo tempore reddendam omni iure Appellans tenetur, nec ille se non teneri nunc vel unquam antea contendit; æque persuasione in buti de causa Appellantis, quoad principale male sentientes, & plus æquo estimationem illius, qui decretum à quo appellatum est, tulit, attribuentes, aliter in hac causa appellationis statuant; licet forte bono, non tamen discreto zelo, quem ius & ratio postulant. Licet enim credendum sit in dubio, quod vir bonus bene iudicet, & sine causa non condemnet aliquem; non est tamen illi permittendum à juris tramite deviare, ut scribit Baldus, conf. 278. *Punctus questionum* vol. 1. 3.

In appellationis causa non hoc principaliter quaeritur, an Appellans ad rationes reddendas teneatur? Ad enim in hoc statu causæ præmaturum est; nec si quaeri posset, Appellans prætracte controverfiam faceret; sed de eo agitur & quaeritur, an Appellans iustam appellandi causam habuerit ab eo decreto, quo in primo citationis termino seu die ad primam appellati propositionem (quæ petijt sub pœna decem florenorum Reo mandari, ut intra primam diem juridicam rationes, computum, & calculum suæ administrationis redderet) stante pede, velo levato, præcipitata, in id non adhibita cogitatione, nec exquisito sui Assessoris consilio, decrevit inter octo dies proximos sub dicta pœna per Appellantem id faciendum esse. Quamvis autem status causæ definitionem illius nondum requiratur, imò non patitur, ad justificationem tamen & evidentem probabilitatem hujus altercationis, quatenus illa pro parte Appellantis mota est in utroque articulo; & quoad rejectionem petitionis partis Appellatæ de procedendo in causa principali, omisso articulo gravaminis; & quoad admissionem petitionis Appel-

Conf. Wamef. Tom. 1.

lantis de lite contestanda & terminis probandi concedentis; pro instructione venerabilium Dominorum Iudicum, dicti decreti evidentem nullitatem, & cessante nullitate iniquitatem, & interpositæ ab eo appellationis iustitiam, ob oculos ponemus; ut eo facto evidentiùs deprehendatur probabilitas & iustitia dictæ altercationis ex parte Appellantis, quod debeat ad litis contestationem & terminos probandi fieri progressus.

Hoc autem inprimis observandum, ad hanc litem, quas in effectu factas esse ad personam Appellantis citationes, & utramque quidem in formam esse, hoc est simplicem, viva voce Bedelli, sine literis sine breviculo seu memoriali continente causam, cursum ad quod Appellans in ius vocabatur factam. Prioris, autem huius citationis nulla ratio hic habenda, quod non constet Appellantem ad illam comparuisse, vel post illam ulterius ad alias citationes processum; aut primam factam fuisse cum decreto peremptorio; uti oporteret ad effectum Reum constituendi in plena contumacia, l. Ad peremptorium cum §. leg. seqq. De iudic. sed ex adverso constet primam illam citationem in effectu circumductam fuisse, per hoc, quod causa illa ad quam (quæ autem illa fuerit ex actis non constat) Appellans tunc citatus fuerat ad unum mensem Appellante non petente, sed absente, continuaverit: eo enim ipso dicta instantia finita fuit, l. Et post edictum §. circumducta ff. De iudicis, & ob id in hac causa illius consideratio haberi non debet. Prout nec appellatus ipse habuit; qui non statim a lapso dicto continuationis mense, sed tribus septimanis expost curavit Reum de novo in ius vocari, idque non pro secundo, sub commemoratione prioris, ut solet fieri Reo ad primam citationem non comparente, d. l. Ad peremptorium, sed pro primo seu simpliciter, non facta mentione alicujus præcedentis citationis.

Quod rescriamus ad manifestius demonstrandum, quantâ præcipatione ad decretum illud, à quo appellatum est, in ipso relatæ citationis termino sit processum, non tantum *per se* hoc est altera tantum parte audita (quod cessante contumacia Rei, iudici non permittitur, nisi propter contumaciam Rei se absentantis à iudicio post litem contestatam, l. properandum, §. si autem reus, C. De iudicis, nam ante litem contestatam si Reus contumaciter non compareat, non potest procedi ad sententiam definitivam, l. sed alijs juris remedijs contumacia Rei coercetur, per primum & secundum decretum, per missionem in bonorum possessionem, per communicationem, c. Quoniam frequenter §. si autem super personalis, Vi lite non contestata & c. Authent. Et qui iurât. C. De bon. auct. iud. possiden. aut pœnam pecuniariam, l. 1. C. Si quis iura dicit, non obtemperat.) sed etiam *per se*, hoc est unâ die, adeoque etiam in una hora, qua hæc lis coram eo introducta, Actoris petitio proposita, & decretum condemnationis latum fuit: l. quod non tantum iustitiæ, Stephanus Bertrandus conf. 102. Ex processu nu. 21. vol. 8. sed etiam juris ordini repugnat, omniumque actorum nullitatem inducit, & sententiæ sic prolata rei iudicatæ auctoritatem detrahit, l. prolata C. De sentent. & interloc. omnium iudic.

O 2

Nam

Nam nec Papa hoc sibi arrogat, ut contra non auditam partem aliquid statuere vel definire possit, *de caus. poss. propriet.* * ut merito Pontifex, in *Clemen. Pastoralis*, §. *verum de re indicata*, precipitationem iudicis in iudicio dicat esse novercam iustitiae. Vt enim noverca privignis plerumque est injusta, & in non auditos deservit; ita quoque praecipitata voluntas iudicis versatur in definiendis iudicii controversiis, *Gloss. in d. §. verum, in P. noverca*, & ibi Zabarella nu. 1. ideoque huiusmodi in precipitatione latam sententiam Dominicus Geminianus, in *c. Ponderet* 50. *Diffin.* vocat fulminatoriam; quasi non aliter quam fulmen in praecipiti tonitru percellat; seu fulgur de caelo descendens, *Bertrand. d. conf. 102. nu. 24.* * Usque adde ut decretum iudicis sic praecipitanter latum, nullo iure subsistat, sed undique sit nullum; etiam si quoad iustitiam esset bene latum, ut tradit Bartolus, in *l. 1. apud quem nu. 5.* C. *De edendo*, & in *d. l. prolatam*; adeo ut praecipitatio excludat causae cognitionem, sine qua nemo in iudicio condemnari potest, *l. Ex stipulatione*, & ibi Bart. C. *De sentent. late sebastian. Vantius in tract. de nullit. rit. de nullit. sent. ex defect. process. nu. 30.*

5 Praecipitationem autem hanc aperte detegit temporis brevisitas, quae non potest esse major, quam quae est unius, vel mediae horae; cum alij praecipitationem constituent etiam in iudice, qui de mandati allato processu, de sero aut etiam altera, vel paucis aliquot diebus ex post sententiam dicit, *Bart. in d. l. prolatam nu. 10. Felin. in c. Quoniam contra falsam nu. 33. de probat.* Vnde est quod Innocentius Papa Tertius, *in c. Cum ex litteris de integ. restit. sententiam Eugenij Papae praedecessoris sui reprehendat*, quod fuerit lata in primo mense sui Pontificatus, & sic intra illum non praesumatur de meritis causae plenè instructus pronuntiasse: ut dubitare non oportet, quin verè nulla sit sententia, quae eodem instanti seu eadem horae, quae quid ab adversa parte petitur, à iudice fertur super eo quod petitur, idque perinde in sententia interlocutoria prejudiciali, ut in sententia definitiva: quia scilicet tunc non praesumitur processisse cum causae cognitione, ut eleg antur respondit Alexander, *conf. 33. Viso themate nu. 6. vol. 1.* Quod dubitationem non habet tunc: cum constet iudicem calore iracundiae, ex candescente animo, subito ad sententiae seu decreti pronuntiationem proslivisse: neque enim constantis & recti iudicis est, cuius animi motum, excandescens & in ruborem profusus vultus detegit, *l. Observandum de off. praesidis*: quod dum fit, non ratio, sed furor rem peragit, *c. illa prepositum, c. Ira, c. Summopere XI. & conf. 324. q. 3. Stephan. Bertrand. conf. 156. sententia quam n. 4. pro facillere, num. 3. vol. 4.* patienter enim debet iudex praesertim Reum audire; cum iudicis in adeundo & deliberatione permittenda patientia, magna pars sit iustitiae, quam ob id iudex suae religioni in cognoscendo & iudicando velut sal admiscere debet, *Plinius lib. 6. epistolae. epist. 2. ad Adrianum*. Verum quidem est iurgantium controversias celeri sententia terminari & aequitati & rigori congruere, *cap. 2. De re indicat.* sed id omnes cum temperamento intelligunt, ne fiat

nimià festinatione, antequam iudex possit esse instructus, *Gloss. in d. c. 2. huiusmodi enim festinatio supplantat causae cognitionem*, & ut est in proverbio, caecos parit catulos; operaturque non tantum injustitiam, sed etiam evidentem nullitatem, *Ioan. de Imola in d. cap. Pastoralis. num. 18.*

Cum igitur ex lectione actorum primae instantiae, quae in effectu non constent nisi ex unico actu, seu ut dicunt termino, evidenter pateat Appellanti condemnatum fuisse sententia seu decreto penali ad reddendum rationes intra octo dies illo eodem instanti, quo Appellatus proponendo suam actionem, ad quam fecerat Appellanti in ius vocari, petiit Appellanti ad hoc condemnari, nulla est dubitatio quin illa sententia sit nulla, atque etiam iniqua, quodque adversus illam querela nullitatis proponi, atque etiam ab ea appellatio interponi poterit, idque vel conjunctim vel disjunctim seu subordinatè, *Gloss. 2. sub fin. c. Quando provoc. non est necesse*; ut in hac causa factum est: ¶ cum alioqui etiam sola appellatio sufficeret ad obtinendam emendationem sententiae, quae de nullitate redargui potest, *l. si expressius, de appellat. l. Cornelia De iure patron. Innoc. in c. dilecto, num. 1. de appellat.* cum omnis nullitas contineat injustitiam, nec major sit ulla injustitia, quam quae ex nullitate actorum seu sententiae confurgit, *Innoc. in d. c. dilecto, nu. 2. Bellamèra decis. 343. in fine.*

In proposito autem hanc nullitatem & injustitiam augeat alia consideratio, quod non tantum lata sit festinanter, sed etiam denegata parti Reae audientiae, ob id, quod procuratori appellantis ad causam comparenti, & post propositam ab Appellato praedictam petitionem petenti copiam huiusmodi petitionis, & terminum deliberandi non longum aut frustratorium, sed brevissimum ad primam diem juridicam, iudex procedendo ad ulteriora, hoc est dicti decreti pronuntiationem, eundem terminum denegaverit: ¶ cum juris dispositio manifestissima sit, quod Reo in ius vocato per se aut procuratorem suum comparenti non tantum debeat porrigi seu edi libellus per exhibitionem copiae ejusdem (prout Dominus iudex dicto procuratori copiam dandam decreverat) Sed etiam dandas illi esse inducias viginti, aut saltem pro qualitate causae, personarum, & locorum, paucorum aliquot dierum ad deliberandum, an Reus liti cedere, an iudicio contendere velit, *Authent. Offeratur, c. De liti contest. cap. Induciae 2. §. offeratur 3. q. 3.* Usque adeo ut ulterius ad contestationem litis progredi Reus non cogatur, & si processum sit defecto, litis contestatio sit nulla, *d. Auth. Offeratur c. De liti contest. Ioan. de Anania in cap. 2. de dilationib. num. 3.* multo magis sit nulla sententia post hanc denegationem lata: cum regula juris notissima sit, ante litis contestationem ad sententiam diffinitivam procedi non posse, *toto tit. de lite non contestata &c.* Et licet in summarijs causis (quales plerique volunt esse omnes, quae coram Domino Rectore aguntur, ob id, quod illi sit data potestas summarie, sine magna juris solennitate ius dicendi) litis contestatio non sit necessaria,

necessaria, & in illis amputari debeat dilationum materia, *Clem. sapē de verb. signif.* non est tamen Reo sua defensio deneganda, nec inauocata parte ad nudam Agoris petitionem sententia ferenda, *d. Clem. sapē §. non sic tamen.* Amputare, hoc est, circumcidere & restringere frustratorias, longas, & multiplices dilationes permissum quidem est, sed non perinde nullas concedere: saltem non licet omnino denegare illam primam, quam lex tam Canonica, *c. 2. de dilatione d. §. feratur 3. q. 3. quā civilis, d. Authent. Offeratur,* post editum libellum, siue in scriptis ille edatur, siue vivā voce proponatur, omnibus Reis concedi voluit ad deliberandum, an litū cedere, an contendere velint, & ad proponendas suas exceptiones siue dilatorias siue peremptorias. Est enim plerique existiment, quod alie dilationes, quæ multiplices in causam venire possunt, veluti ad instrumenta exhibenda, ad testes producendum, & alia pleraque similia, non sint de substantia ordinis iudicarij, ideoque propter illas à iudice vel omittas vel denegatas non inducatur actorum nullitas, sed dumtaxat superfit remedium appellationis ab illarum vel expressa, vel tacita per processum ad ulteriora denegatione, aut nimis brevi illarum assignatione, siue pars dilationem petat, siue non, *c. 1. de dilat.* hæc tamen prima dilatio, quam jus tribuit & tempore definito circumscribit, est omnino necessaria, & de substantiali forma iudicij; tunc saltem quando à parte citata formaliter petitur (ut contingit in hac causa) sic ut nec tacite nec expressè negari, imò nimium restringi seu abbreviari non possit: idque non tantum in ordinarijs, sed etiam summarijs iudicijs, ex aperta sententia Glossæ, in *d. Clem. sapē, in verbo, lites contestationem, & in c. uxor felici 17. q. 4. in verb. imputet,* quam approbant Ioannes de Imola, in *d. c. sapē nu. 24.* & Ioannes de Anania, in *c. dilectus, de procuratoribus, num. 2.* qui dicit id communiter servari. Et quamvis Archidiaconus in *d. c. uxor felici,* de eo dubitare videatur, & cum eo quidam alij (quos refert Sebastianus Vantius in *d. tractat. de nullitat. tit. de null. sent. ex defectu processus, nu. 42.*) numero tamen pauciores, in hoc inclinent, ut nec ista deliberatoria dilatio sit de forma & substantia iudicij; t in eo tamen ad unum omnes conveniunt quòd iudex denegando hanc dilationem, iniuste agat, & petentem gravet; cui ob id ab huiusmodi reiectione tacita vel expressa permittunt ad superiorem appellare, *Vantius d. n. 42.* Atque ita in proposito cessante consideratione obiectæ nullitatis, manet semper iustitia appellationis, per quam talis cæca & tam præcipitanter lata sententia omnino rescindi debet. Ad quam iustitiam appellationis avertendam nihil facit quod procurator appellati oblique obijcit per Appellantem non fuisse petitam hanc deliberatoriam dilationem; ex eo quod appellans ad causam citatus, ipse non comparuit, & ille qui nomine ipsius comparendo, hanc deliberatoriam dilationem petijt, non fuerit appellantis procurator, saltem tunc non constituit illum talem fuisse, aut mandatum ab appellante habuisse: nam hoc ex actis manifestum est dictum procuratorem nomine appellantis comparuisse, & hanc dilationem petijisse; constat quoque eidem procuratori sic comparenti exceptione

Conf. Wamf. Tom. I.

nem procuratoriam obiectam non fuisse; imò ex adverso constat, quod pro tali non tantum per appellatum sed etiam per iudicem admissus fuerit, per hoc quod petenti copiam summaria petitionis, illa ei concessa sit. Cùm ergo sic in ea qualitate admissus fuerit, consequens quoque erat quod eo nomine petenti dilationem deliberatoriam, illa concedi debuerit. * Nam & procuratori etiam generali, non specialiter ad litem dato, petenti hanc dilationem omnino concedenda est; & si iudex illam denegat, permittitur procuratori, atque etiam domino litis, ab huiusmodi denegatione ad superiorem appellare; ut expressè iure cautum est, in *c. dilectus de procurator.* De quo in proposito minus dubitandum, propter sequutam appellantis rati habitationem, quam fecit statim postquam intellexit hoc decretum contra se latum fuisse: quæ rati habitio supplet defectum mandati, si quis prius fuit, *l. Licet, de iudic. l. 3. §. falsus, ff. rem rat. hab.* etiam post latam sententiam, gloss. in *l. si mater, §. hoc iure, in verb. deducit, De except. rei iudic. & ibi Bart. Cast. & alij qui etiam in l. si tutor. c. in quib. causis, in integr. restit. non est nec, stephan. Auserius decis. Tholof. 271.* Quod tunc dubitationem non habet, quando procuratorio nomine coparenti, per partē adversā non fuit obiecta exceptio deficientis mandati: eo enim casu in culpa magis est pars adversa, quæ sic comparentem admittit, *Angelus in d. l. Licet, n. 3.* potissimum in eo procuratore qui velut publicam personam sustinet, & ex decreto & constitutione Universitatis, officium procuratoris pro quocumque ejus operam requirente exercet, & sic non improbabiler pro alio comparat etiam sine mandato; quod plerumque primum exigere & proferre solent post propositam à parte adversa petitionem. Semel itaque admissum fuisse dictum procuratorem appellantis sufficit; eo enim ipso constitutus fuit, velut in quasi possessione procuratoris, ut eleganter ex sententia Saliceti, in *l. Licet C. de procur. deducit Marcus Antonius Natta conf. 142. omisso multiloquio n. 8.* quæ quasi possessio transit in plenam & perfectam per sequentem rati habitationem, *d. l. Licet, & ibi Gloss. & doct.* Proinde nec attendi hic debet quod alias adversus Reum non comparentem tanquam contumacem durius aliquid statui, imò contumax damno litis coerceri possit, *l. Contumacia, de reind. l. Et post editum §. fin. De iud. l. 1.* nam non potest dici contumax qui per alium comparat, seu alium pro se comparentem etiam sine mandato habet, quamdiu ille exceptione non repellitur; cùm nihil interfit quis per se, an per alium facit, *c. Qui facit, de reg. iur. lib. 6.* & quod quisque per se potest, possit quoque per alium, *c. Potest quis De reg. iur. lib. 6.* Plurimum manifestum autem est in civili causa quemque & agere & defendere in iudicio posse: ad voluntatem enim, non ad necessitatem pertinet, an quis per se an per alium iudicia experiatur activè & passivè, *l. 1. §. usus, & ibi gloss. ff. de procurat.*

† Quod maxime tam egregiè & notabili personæ, qualis est appellans permitti debuit: cum egregijs personis multa concedantur, quæ vulgaribus denegata sunt, *l. Ad personas egregias, ff. de iureiur. & inter alia hoc specialiter, quod quo casu ex iure propter singularem aliquam*

rationem quis per procuratorem agere aut defendere non potest, possit tamen si egregia sit persona, l. ult. C. De iur. Sed etsi nemo pro appellante comparuisset, aut dictus procurator pro eo comparens admissus non fuisset (prout in hac parte omnino admissus fuit) nihilo magis appellans posset dici contumax : ¶ nemo enim in contumacia constituitur per unicam citationem, sed opus est ut minimum tribus, aut una cum insertione peremptorij edicti pro tribus, d. l. Et post edictum, cum quinque seq. gloss. in verb. tot scriptis in c. Honoratus 74. dist. 1. quibus intervenientibus etsi ob contumaciam procedi possit adversus Reum per missionem in bona aut excommunicationem; non tamen ad condemnationem, d. c. Quoniam frequenter. §. si autem super. l. Consentaneum, c. Quomodo & quando. ut in specie cum hac de qua hic agitur omnino simili, imò velut in individuo eadem de eo qui ad reddendas rationes administrationis iudicio conventus contumax est, extat Imperatorum rescriptum, in l. cum proponas. c. De bon. auct. ind. poss. Quinimò adversus Reum etiam verè contumacem, in poenam contumacie nihil statuere potest iudex, nisi pro altera parte litigantium accusata, & per iudicem declarata sit non comparentis contumacia, Bar. in d. l. Consentaneum nu. 18. quod in hac causa factum non esse satis constat ex lectione actorum.

15 Qua in parte nihil in contrarium facit quòd appellatus urgere videtur, in hac lite agi de pia causa; qualis est executio testamenti, præsertim quo pia legata continentur, l. Si quis ad declinandum C. De Episc. & cleric. quali scilicet in eo genere causæ iudici plus permittatur, & inter alia quod nemine etiam petente officium suum impetiri possit, & in causa summarie & de plano procedere; And. Tirac. in tract. De pia causa privileg. 152. & 157. nem ut hoc concedatur, hanc causam piam esse (quod tamen absolute verum non est quoad obligationem quæ executor testamenti tenetur ad rationes reddendas) nihil tamen magis potuit vel debuit Dominus iudex dicto appellanti seu pro eo comparenti procuratori hunc deliberandi terminum negare; multo minus contra non auditum stante pede præcipitanter sententiam condemnatoriam ferre. Etsi enim pia causæ summarie habeant cognitionem; ita tamen summarie non sunt, ut substantialia iudicij in illis observari non debeant, Bar. & alij in l. 1. solut. matr. Tirac. d. privil. 157. ut generaliter constitutum est in omnibus summarijs causis, D. Clement. sap. §. non sic tamen. inter quæ substantialia diximus esse huius deliberatorie dilationis cum petitur concessionem; & omnium iudiciorum quantum vis privilegiorum hæc est communis cum cæteris ordinarijs natura & conditio, quod nemo nisi auditus condemnari possit d. c. 1. de caus. poss. & propriis. Quomodo autem Reus auditus dici potest in eo iudicio, in quo inter petitionem Actoris & sententiam iudicis nullum est temporis intervallum, & in quo Reo non indulgetur ut aliquid proponat, nec an proponere velit, requiritur? nimis propere processit Dominus iudex, qui ad solam actionem propositam, causâ non cognita, sententiam dedit, l. Nimis propere, qua est l. C. De exec. rei iudic. per quam appellanti nec contestum, nec ullo genere probationis convictum condem-

navit, l. ult. C. De execut. rei iudic. In quo ut extrema est nullitas, ita quoque summa est iniquitas: ¶ sententia enim sine probationibus, etsi interdum nulla non sit, semper tamen iniqua est, Bal. in d. l. Relatam nu. 5. Philippus Decius conf. 295. in causæ istorum, nu. 2. quod in proposito ad iustificandam dictam appellantis appellationem sufficit. Quod verum & manifestum esse animadvertens appellatus in eo tandem laborat, ut demonstret hoc decretum, à quo appellatum est, non esse sententiam, sed vel interlocutionem tantum, à qua ut nec iure communi, l. Ante, C. quor. appell. non recip. ita nec per statuta appellare licet; vel solam monitionem, vim & effectum rei iudicatæ non habentem, l. 1. & 2. C. Conminat. episc. Epigram. & quæ ex oppositione partis resolvitur in simplicem citationem. Verum quod ad prius illud attinet, non potest pro interlocutione accipi, quod definitionem & decisionem totius causæ continet, & post quod non expectatur alia sententia definitiva, gloss. in clemen. 1. De sequestra poss. in verb. Definitiva. Alex. consil. 72. in causa & lite verente, nu. 1. vol. 7. quæ quæ condemnationem Rei vel ex forma verborum, vel in effectu continet. Iam verò res subjecta satis demonstrat, quod in hac causa adversus Reum etiam post ordinariam & debitam ejus prosecutionem concessis inducijs deliberatorijs, lite contestatâ, & adhibita plena cognitione, alia sententia proferri non potuerit quam quâ appellanti mandaretur rationes reddere administratæ executionis seu curationis: prout etiam appellatus aperte declaravit ad suum officium pertinere executores ultimarum voluntatum cogere ad redditionem rationum. Cum itaque idem appellatus summarie proponendo suam actionem, aliud præfente dicto appellantis procuratore non petierit, nec ad aliud conclusisset, quàm appellanti sub poena præcipi, ut rationes redderet intra primam diem iudicis, & Dominus iudex huiusmodi petitioni se conformando, ita faciendum esse decreverit; non potest non dici sententiam definitivam pronuntiasse, peccantem nedum in forma, quia de scripti pronuntiatione lata non est, ut jus requirit, l. 1. C. De sent. ex brevi. recit. c. ult. De re iudic. lib. 6. etiam in summarijs causis, d. Clement. sap. §. sententiam, steph. Bertrand. d. consilio 156. sententia quam contra vol. 4. sed & effectum condemnationis omnino continentem, postquam dictus appellatus, etiam si decem annis litigasset aliam sententiam adversus appellanti nec petere nec expectare in hac causa debuisset aut potuisset, sed duntaxat huiusmodi iudicati seu condemnati executionem.

Et quamvis ex forma verborum præceptum solvendi, quo Reo convento consentienti per iudicem sit, non videatur propriè esse sententia, quia in confessum non datur iudex iudicandæ seu estimandæ, sed exequendæ l. proinde §. Notandum ad leg. Aquil. cum confessus pro iudicato sit l. 1. l. Iulianus, De confessis ut eo casu præceptum faciendi (quod accedit confessioni, in qua latet vis condemnationis) formam interlocutionis habere videatur, Alex. consil. 134. super præmissis, nu. 2. vol. 7. juris tamen potestate est sententia definitiva; quia damnationem seu damnationis declarationem continet l. præses, C. De senten. gloss. in d. §. Notandum in verb. sed assis.

sed affirmanda. Petr. Anchar. cons. 234. casus talis nu. 3. Sane in non confessum (ut est in proposito) huiusmodi præceptum, ut non est necessarium ad aliud; ita per se nihil aliud est nisi condemnatio & sententiæ definitivæ in aspectu plenissimam potestatem habet, quia litis decisivum est: proinde cessante huius decreti præceptivi nullitate, rectè ab eo appellari potuit, imò appellari necessum fuit ad effectum impediendi, ne transiret in rem iudicatam l. ait prætor §. permittitur De minorib. bal. cons. 512. factum tale est, vol. 5. ut generaliter ab omnibus etiam interlocutoriis sententiis vim sententiæ definitivæ habentibus, appellare licet, non tantum ex iuris communis dispositione l. 1. §. quæsitum, de appellat. Bart. in l. ante. ff. de appellat. recip. sed etiam per aperta verba dictorum statutorum articulo 15. sub tit. de off. & iurisd. Rectoris. quæ vis rei iudicatæ non tantum est in dicto condemnatorio præcepto, sed etiam in dicta tacita denegatione petitiæ dilationis deliberatoriæ per processum ad ulteriora. Quoad posterius quod huiusmodi præceptum pro monitione seu comminatione tantum sit, & sic pro sententiâ non sit, nimiam habet verborum & rei contorsionem. * Etsi enim iudicis apud acta signata interlocutorio, aut vivæ vocis extrajudicialis pronuntiatio de aliquo faciendo intra certum diem sub pœna, non sit sententiâ, sed dumtaxat pro comminatione, quæ rei iudicatæ auctoritatem non habet l. 1. l. interlocutio. C. commun. epist. Paulus Cast. cons. 99. quia per superscriptos nu. l. vol. 1. ut nihil necesse sit ab ea appellare, cum nuda oppositione eius effectus vel impediatur vel suspendatur: præceptum tamen solvendi quod per iudicem per modum decreti, & per causæ cognitionem iudicialiter sit, etiam in summario iudicio, non ante, sed post litis ingressum post propositionem ab Actore actionem seu petitionem, Reo seu alio pro eo comparente, presente, si non est inserta clausula justificatoria, Stephanus Bertran. cons. 28. & 61. volum. 1. parte 1. & cons. 16. parte 2. pro nuda monitione esse non potest, sed pro plena condemnatione; Baldus ad Rubr. C. communia. epist. & ibi Ioann. Fabri. Cast. consil. 113 in causa, vol. 1. ut etiam iustus iudicis, cui per comminationem seu comminatoria verba, si fiat per formam decreti cognitionaliter in iudicio, pro monitione non est, sed pro sententiâ l. inter qui repetiturum §. si depomi D. De administrat. iur. Cum igitur appellatus, appellante citato & pro eo procuratore in ordinario iudicii die comparente & admissio, petitionem suam contra appellantem formaliter proposuerit ad finem decreti & condemnationis, præfatulque Dominus iudex partibus altercantibus pro tribunali sedens dictæ petitioni se conformando, eidem petitioni per omnia conforme decretum tulerit; dubium non est quin per hoc condemnare, non monere, voluerit. Proinde nihil momenti habet quod ex parte appellati ulterius proponitur hoc decretum non fuisse appellanti insinatum; ipsumque ob id ante illius insinuationem non fuisse eo constructum; quasi appellans eo uti non potuerit; ut nec cogitur quamcunque impetratam citationem executioni mandare si noluit, c. si autem. de rescrip. & mandatam deferere possit per non comparitionem, patiendi id per iudicem circumduci, d. l. & post editum. §. 1. D. de Conf. Wamcl. Tom. 1.

iudic. imò etiam illius executione factâ, appellans potuerit huiusmodi comminatorij præcepti effectum non appellando, sed comparendo & opponendo evitare, & efficere quod resolveretur in simplicem citationem: nam non potest id obtinere, ex quo, ut diximus, hoc decretum judicialiter Appellante per procuratorem suum presente latum, vim sententiæ definitivæ habeat, quod ob id, appellatione non interpositâ, irrevocabiliter transisset in rem iudicatam, etiam si latum fuisset in plena appellantis absentia, hoc est, nec ipso nec alio ejus nomine presente postquam personaliter ad causam citatus fuit. * Hæc enim sunt legis 17 aperta verba, in l. ab eo. c. Quomodo & quando iud. quod ab eo iudicato recedi non possit, quod absentibus & ignorantibus asque indefensis (citatis tamen rectè interpretatur Baldus, in d. l. ab eo in princ. prolatum est: si ubi primum cognoverunt, non illico de statutu querelam detulerunt; hoc est, ut interpretari ut omnes, si ab eo non appellaverunt. Ita quod in proposito sufficit hoc decretum ad notitiam Appellantis quoquo modo venisse, etiam si pro parte Appellati ei id nuntiatum aut intimatum non sit: non enim expectare debebat appellans donec appellatus id ei nuntiaret; qui id forte facturus non erat, nisi post lapsum tempus, intra quod appellare oportuit: ad quod periculum evitandum, consultius fuit appellare; prout tertiâ die à lato hoc decreto per legitime constitutum procuratorem in præsentia D. iudicis in scriptis appellavit; & iudex ipse appellationem admisit, quam admissurus non fuisset, si hoc ubi vel ipse, vel ejus Assessor, quem pro admissione hujus appellationis consuluit, persuadere potuisset, huiusmodi decretum non habere vim sententiæ, illiusque revocandi potestatem eum habere, Bald. cons. 201. Punctus vol. 5. Poterat enim eo præsupposito, unico verbo effectum hujus appellationis eludere, declarando non esse decretum condemnatorium, sed tantum comminationem seu monitionem resolvablem in simplicem citationem, reponendo appellantem adversus gravamen illarum per tacitam rejectionem petiti termini deliberatori; id enim boni iudicis officium est, frustratorij frivolisque appellantium appellationibus minimè deferre, c. Cum appellationibus de appellat. lib. 6. & cum iusta est à decreto interlocutorio interposita appellatio, decretum potius revocare, & appellantem adversus illud reponere; cum ejus faciendi potestatem à jure habeat, l. Quod iuris de re iud. Sed etsi hoc decretum pro comminatione aut monitorio præcepto resolvablem in simplicem citationem per comparitionem & oppositionem partis accipi posset, prout non; nihilo magis sustineri posset: propter evidentem nullitatem aut saltem evidentem injustitiam huiusmodi asserti monitorij, sic præcisè sine clausula justificatoriæ adiectione factæ clausula justificatoria per hæc verba, nisi causam &c. vel si senseris te gravatum com. paream &c. si in monitorio super eo quod parti aliquo modo potest esse præjudicabile, aut eam quoquo modo gravare, non est inserta, non potest illud in citationem resolvi, nec aliquas vires habere; & ob id impune ei non pareri, sed contemnari potest, Bart. & alij in l. de pupillo §. meminisse vbi eleganter distinguit Paul. de Cass. nu. 5. De ope. nov. official.

nunciat. Bald. in l. Nec quicquam §. ubi decretum nu. 5. vers. illa. Gloss. de offi. procons. & ad Rubr. c. comminat. epist. num. 4. Steph. Bertrand. cons. 156. precepta que vel. 3. parte. 2. Cum igitur hoc sive decretum sive monitorium planè sit præcilium & executorium sine præcedente causæ cognitione, & sine clausula justificatoria: non potest non esse nullum, saltem non iustum, ut & ab illo appellari, & de nullitate dici potuerit & possit. Per quæ sic latè deducta manifestè patet hoc decretum à quo appellatum est in primis esse nullum; ex eo quod sit latum sine debita causæ cognitione, deliberatione necessaria appellanti saltem tacite denegata, eoque in suis defensionibus non audito, nullâ probatione testibus aut instrumentis superato, præpropera & præcipitata festinatione: & cessante hac nullitate evidenter quoque iniustum & iniquum; tum propter eandem nullitatem, tum quod Actore non probante, ut appellatus in hac causa nihil probavit, Reus absolvi debuerit; tum quod etiam si appellatus aliquid probasset (prout non) iustitia non patiebatur appellanti denegari petitam dilationem deliberatorium; qui cur vel omnino non, vel saltem nondum ad reddendas rationes condemnari vel urgeri debuerit, allegarit, & probare poterat. Neque enim omnis dilatio culpam aut reprehensionem habet; nec omne quod differendi causa sit, more ad numerandum est, si optima ratione & non fraudandi causa simulatè sit. l. Sciendum l. seq. d. de usuris; ut in tantum virum quantus est appellans, nec frustrationis, nec fraudis suspicio facile cadere potest.

Sic ergo constituta dictæ appellationis iustitia ex duobus capitibus, nullitatis scilicet & iniustitiæ, facilis est resolutio & decisio propositæ altercationis; an scilicet appellans rectè contendat ad litem in hac causa contestandam; & terminos probandi obtinendos? De lite contestanda dubium esse non potest: nam & in causa appellationis litis contestatio fieri debet, tunc cum utraq; pars præsens est & simul causam prosequitur; potissimum quando in prima instantia litis contestatio facta non est, t. per tuas & ibi d. de appellat. Gloss. in l. ult. §. Illud & ibi Bart. c. De temp. appellat. Bellanera decis. 697. Cundo v. ape decis. 58. Raphael vulgus. cons. 165. in questione nu. 3. prout in illa tanta actorum primæ instantiæ præcipatione nulla facta fuit. Quod ipsum quoque observatur in causa nullitatis, tunc præsertim cum de nullitate & iniquitate sententiæ conjunctim agitur, Baldus in d. §. illud nu. 3. de quo in proposito minus dubitandum, ob id quod appellatus contra altercando sustineat articulum appellationis omittendum, & super principali negotio procedendum. De terminis probandi quoque non debet esse difficultas; ideo quod relevans omnino sit, quod appellans probare offert Dominum Iudicem commoto animo, prætermisso Assessoris sui iudicio, hoc præcipitatum decretum tulisse: nam ad probandam iudicis novecalem præcipientiam, plurimum facit probatio commoti, ex-candescens, seu perturbati animi; neque enim constantis & recti iudicis est, cujus animi motum vultus detegit, l. Observandum de iudicijs; nec reprehensione caret, si qui propter impericiam Assessorem adjunctum habet, non exquirito illius iudicio

ad iudicandum prorumpit; cum Assessor consilio- rum ut minimum particeps esse debeat, l. 1. c. de assessorib. Vnde etiam est, quod appellatus, animadvertens nimiam hanc D. Iudicis præcipationem, evidentiùs probatum iri, si probaretur hæc consilij Assessoris omnia requisitio, positivè allegaverit, de consensu dicti Assessoris latum esse hoc decretum; ut meritò appellanti offerenti contrarium illius probare concedendi sint termini probandi.

Quod verò attinet ad altercationem quæ ex parte appellati movetur de cognitione principali causæ accommodanda, omisso articulo appellationis; ut scilicet appellans cogatur coram Dominis Iudicibus allegare causas seu rationes exculationis adversus petitionem appellati de reddendis rationibus, expedita quoque est illius decisio: nam nullo jure cogitur appellans ad lobitum aut petitionem appellati deserere articulum appellationis, nisi gravamine reparato. * Potest quidem appellans hoc facere, solutis expensis appellationis; potest quoque Iudex consentiente vel etiam invito appellante adversus illatum gravamen reponere, & sic appellantem compellere ad causæ principalis prosecutionem, cum ab interlocutoria sententia appellatum est; sed ut appellans id facit non reuocato decreto seu gravamine, per Iudicem à quo, nec per iudicem ad quem, cogi potest, c. 1. §. post hoc de appellat. lib. 6. & ne quidem ad hoc, ut coram iudice à quo appellatum existit, compareat ad docendum de gravamine; ut expresse jure cautum est, in c. si a iudice de appell. lib. 6. c. Interposita §. ille cum cessante de appellat. & utrobique Gloss. præsertim tunc cum causa coram superiore iudice introducta est, & super ea coram appellationis iudice procedi ceptum, Gloss. in v. comminando, in d. cap. cum cessante. Oportet itaque gravamen, propter quod appellatum est omnibus modis revocari, & minime suspendi, nec eo prætermisso ad causam principalem procedi tunc, cum ab interlocutoria sententia appellatum est: de quo hic non potest esse questio; quia non tantum à gravamine incidenti, hoc est, denegatione termini deliberatorii, sed conjunctim etiam à sententia definitiva seu decreto vim definitivæ habente, uti superius deduximus, appellatum est: quo casu ut Iudex à quo provocatum est non posset, etiam si vellet, suam sententiam seu decretum revocare, l. Index posteaquam de re iud. quia officio suo functus est; ita nec appellans cogi potest ut ab appellatione ab illa interposita recedat, & causam principalem prosequatur; quia alia causa principalis non est. Non negamus quin alia instantia appellatus posset formalius & rectius procedere, & appellantem super administratione sua ad rationes reddendas convenire; sed per hoc non debet evadere necessitatem hujus iudicij appellatorii, saltem non aliter, quam consentiendo in cassationem & annulationem dicti decreti, à quo appellans appellavit, rebus expensis tam primæ, quam hujus secundæ instantiæ. Quæ omnia latius deduximus ob id quod singula ex solo animi motu seu conscientie capacitate nec satis percipi nec intelligi possint; & quod plerumque quæ ex superficiali rei tractatione seu inspectione assumuntur, fallacia sint, & à vero juris

juris tramite abducant. Consiliarius longè fecisset Dominus Iudex si appellanti inducias deliberatorias, saltem ad primam diem, uti petebatur, indulgisset, ad dictarum rationum redditionem accelerandam; quàm ijs tacite denegatis præcipitanter appellantes ad id pernaliter condemnando (quod in magno viro qualis est appellans fugillationis & notæ alicujus speciem habet) appellantes conjece-
rit in necessitatem & querelæ obutilitatem, & appellationis propter evidentem injustitiã, sic differendo easdem rationes ad plures menses. Finem igitur faciendo existimamus per Dominos Iudices motam hanc altercationem in utroque articulo, tam de lite contestanda & terminis probandi concedendis, quàm de articulo appellationis non suspendendo, & non procedendo in negotio seu causa principali (quæ nulla est, alia tamen per novam instantiam esse potest) decidendam esse secundum petitionem Appellantis: nisi Domini Iudices officium suum latius extra altercationem partium porrigendo malint causam & articulum appellationis definire; judicando male judicatum, & bene appellatum; ad hoc enim satis videtur hæc causa, etiam in statu in quo nunc est, instructa; præsertim propter subterfugia appellati, & tam evidentem præcipitationem, quæ hoc decretum per Dominum Iudicem latum est, nullâ deliberatione appellanti permissa, sibi defendendi potestate facta; & id quidem cum condemnatione expensarum tam primæ quam hujus secundæ instantiæ.

Ut lite pendente.

SUMMARIUM

Attentatorum iudicium,

1. Attentandum non esse lite pendente.
2. Attentatorum iudicium suspendit causam principalem.
3. Spoliatus restituendus antequam respondere cogatur.
4. Attentatorum privilegium privilegiatum.
5. 9. Attentata revocanda etiam pro eo qui in principali causam habet.
6. Causam amittit qui de eadem re adversarium ad plures Iudices trahit.
7. Attentatorum iudicium quandoque ante conclusionem in causa interdum etiam post illam proponi potest.
8. Attentatorum iudicio agenti non potest obijci executio deficientis iuris.
10. Criminalis causa incidens suspendit civilem.

CONSILIVM XCI

APERTA est juris prohibitiva regula, si lite pendente nihil attentari, nihil innovari posse in præiudicium litis pendentis, & *Ut lite pendente, per totum*: cuius prohibitionis potestas tam præcisa est, ut iudex implorato ejus officio super revocatione attentatorum & innovatorum, non possit in causa principali procedere, nisi in primis & ante omnia attentata revocet & annulet; usque adeo ut injustitiam facere dicatur parti petenti revocationem attentatorum, si ante omnia illa non revocet: * sic quod iudicium attentatorum injectum sit omnino suspensivum causæ principalis, *Joan. And. in*

c. Non solum de appel. lib. 6. Joan. Monach. inc. cupientes & *penult. in fine de elect. lib. 6. Matth. de Afflictis. decis. 18. nu. 5.* & ita quidem ut in cujus præiudicium attentatum & innovatum est, non cogatur adversario suo attentanti & innovanti in iudicio respondere, nisi attentatis & innovatis sublati, *l. Si quis ad secundum. C. ad leg. Jul. de vi Rober. Maranta de ord. iudic. parte 4. dist. 6. nu. 33.* * Ad exemplum & 3 imitationem exceptionis spoliij, quæ obiecta spoliatus ante plenam restitutionem respondere non cogitur, *c. Super spoliatione. De ordin. cognit. c. Solicita c. Conquerente de restitut. spoliat.* * Quo quidem privilegio seu exceptione spoliij, magis privilegiatum est remedium attentatorum; quorum propositioni neque exceptio excommunicationis, neque defectus tituli seu juris obijci potest sufficiente nimirum probatione status causæ seu litispendentiæ *Oldradus consilio 199. pro fundamento; Rota decis. 2. de restitut. spoli. alias est 14. Erit dubitatum utrum nu. 3. in novis, Matthæus Matthæianus sing. 29. nota quod appellans in addit. n. 10.* * Sic & usque adeo ut etiam constaret cum qui attentatorum revocationem petit in principali causa fundatum non esse; nihilominus attentata ante definitivam sententiæ pronuntiationem, revocanda essent, saltem pro forma, *Alex. conf. 99. Visis processibus n. 9. & 10. vol. 5. & eo loco in addit. Carolus Molin. in verb. constat.* Cum itaque ex actis manifestum sit D. Ioannem Molineum Actorem hujus causæ in præiudicium hujus litis attentasse, & quæ in hac causa in questionem deducta sunt de falsitate exhibitæ cujusdam instrumenti, de perjuriis & calumniis, quæ idem Actor D. Marco Sterck Reo obijcit, in alia lite coram Magnifico Domino Rectore Universitatis Lovaniensis ad eundem finem quoque deduxisse, & adhibita cognitione eidem Reo remedium hoc a tentatorum & innovatorum literis oportunis desuper confectis, decretum & permissum esse; & præterea alio speciali decreto ordinatum, ut Actor articulis justificatorijs hujusmodi attentatorum respondere debeat; consequens est suspendendam cognitionem causæ principalis, nec in ea procedi posse ad sententiæ definitivæ pronuntiationem; ante & priusquam de hujusmodi attentatis plenissimè cognitum & specialiter iudicatum sit, *l. Quoties. & ibi DD. C. de iudic. c. Exhibita de iudic. c. cum dilectus de ord. cognit.* Et si enim Reus satis confidat bono suo juri in principali negotio, ideoque & illius aleam tuto subire possit; id tamen suæ existimationi & causæ consultum esse non putat, ut Actor homini injurioso permittatur libera facultas in nomen & existimationem Rei, sine ullo juris fundamento, libero quod velit pede grassari, eundemque Reum de iisdem delictis apud diversos Iudices Reum facere, & utrobique contendere propter illa Reum esse privatum seu privandum omnibus suis beneficijs, atque adeo etiam super controverfo Decanatu perpetuum silentium ei imponendum: eo nimirum studio ut occasionem quarat quovis modo licito aut illicito in altero iudicio perveniendi ad aliquam sententiam, quæ huic liti præiudicium faciat; * quod jus non patitur, potissimum per plura instituta iudicia, pluribus in locis, eodem tempore; imò generaliter id prohibet, *c. Ex parte 2. de rescript. sub pœna amissionis causæ, atque adeo etiam juris, c. Dispensia de rescript.*